

Dosarul nr. 2rac-17/2022
2-19176625-01-2rac-17012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Pulbere)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

DECIZIE

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil Comercial și de Contencios Administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Holmix-Com” împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova”, intervenient accesoriu Serviciul de aprovizionare tehnico-materială filiala Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 05 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 05 noiembrie 2019, SRL „Holmix-Com” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” prin care a solicitat încasarea datoriei în mărime de 1 141 250,99 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 919 817,51 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, a invocat că între SRL „Holmix-Com” și ÎS „Calea Ferată din Moldova” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr.2026/IV/2017 din 13 februarie 2017.

Reclamantul a menționat că, obiectul și prețul contractului a fost prevăzut în specificația din anexa nr. 1 al contractului.

La pct. 4.1 a contractului de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13 februarie 2017 prețul a fost indicat în lei moldovenești, iar suma totală a contractului se va prezenta din toate facturile fiscale eliberate (pct. 4.2), iar plata pentru bunurile livrate urma să fie efectuată în termen de până la 60 zile calendaristice, conform pct. 4.3 din contract.

Reclamantul a invocat că, în prezent conform actului de verificare a decontărilor dintre întreprinderile contractante, ÎS „Calea Ferată din Moldova” înregistrează o datorie în mărime de 1 141 250,99 lei, fapt confirmat prin facturile fiscale.

Reclamantul a menționat că pentru a recupera datoria, a expediat în adresa ÎS „Calea Ferată din Moldova” reclamație prin care a solicitat achitarea datoriei, însă părâtul nu și-a onorat obligațiile contractuale și nu a achitat datoria enunțată. Prin urmare, consideră că este îndreptățit să solicite dobânda de întârziere conform art.942 din Codul civil în mărime de 919 817,51 lei, din cauza neachitării la timp a prețului pentru bunurile livrate.

Prin încheierea protocolară din 04 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Serviciul de aprovizionare tehnico-materială filiala Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” (f.d. 121 verso, vol. I).

La 04 martie 2020, SRL „Holmix-Com” a depus cerere privind majorarea pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a datoriei în mărime de 1 008 875,99 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 979 540,07 lei pentru perioada 01.02.2017 - 04.03.2020 și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.126, vol. I).

La 07 iulie 2020, SRL „Holmix-Com” a depus cerere privind majorarea pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a datoriei în mărime de 873 875,99 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 1 028 696,09 lei calculată pentru perioada 01.02.2017 – 07.07.2020, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.177, vol. I).

La 25 septembrie 2020, SRL „Holmix-Com” a depus cerere privind majorarea pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a datoriei în mărime de 873 875,99 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 1 059 497,23 lei calculată pentru perioada 01.02.2017 – 28.09.2020, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.206-208, vol. I).

La 03 noiembrie 2020, SRL „Holmix-Com” a depus cerere privind majorarea pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a datoriei în mărime de 873 875,99 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 1 208 305,38 lei calculată pentru perioada 01.02.2017 – 27.10.2020, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.220-221, vol. I).

Prin hotărârea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea.

S-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în beneficiul SRL „Holmix-Com”, datoria acumulată pentru mărfurile livrate în sumă de 873 876 lei, dobânda de întârziere în mărime de 151 557,10 lei și cheltuieli judiciare sub forma taxei de stat în mărime de 30 763 lei (f.d. 248, vol. I, 27-30, vol. II).

Prin încheierea din 05 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost ridicată cauza de la examinare în ordine de apel, cu restituirea cauzei în prima instanță pentru emiterea hotărârii suplimentare (f.d.39-40, vol. II).

Prin hotărârea suplimentară din 25 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată încasarea sumei dobânzii de întârziere calculată din 01 ianuarie 2017 până la 05 noiembrie 2019 (f.d. 88-89, vol. II).

La 17 noiembrie 2020, SRL „Holmix-Com” a contestat cu apel nemotivat hotărârea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând

casarea parțială a hotărârii contestate, emiterea în această parte a unei hotărâri de admitere integrală a pretenției privind încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 1 210 903,06 lei, calculată pentru perioada 01.01.2017 - 03.11.2020 și taxa de stat în cuantum de 50 000 lei, iar la 20 ianuarie 2020 a prezentat motivarea apelului (f.d.1-2, 41-47, vol. II).

La 25 noiembrie 2020, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a contestat cu apel hotărârea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea hotărârii contestate, emiterea unei hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f.d.3-5, vol. II).

Prin încheierea din 08 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul declarat de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, împotriva hotărârii din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, din motivul neînălăturării în termenul acordat a neajunsurilor indicate în încheierea instanței de apel din 05 ianuarie 2021 (f.d.93-99, vol. II).

Prin decizia din 09 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” și a fost menținută încheierea din 08 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.164-169, vol. II).

Prin decizia din 05 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de SRL „Holmix-Com”.

S-a casat hotărârea din 17 noiembrie 2020 și hotărârea suplimentară din 25 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii cererii privind încasarea dobânzii de întârziere, și taxei de stat cu emiterea unei hotărâri noi în această parte, prin care s-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în beneficiul SRL „Holmix-Com”, dobânda de întârziere în mărime de 1 208 305,38 lei calculată pentru perioada 01.01.2017 - 27.10.2020, suma de 50 000 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, și suma de 20 428 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel.

În rest, a fost menținută hotărârea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.214, 214-220, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond privind încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în beneficiul SRL „Holmix-Com”, datoria acumulată pentru mărfurile livrate în sumă de 873 876 lei, fapt confirmat prin facturile fiscale anexate și actele de verificare a decontărilor, or, potrivit înscrisurile anexate, se demonstrează că SRL „Holmix-Com” și-a onorat obligațiile contractuale, livrând marfa însoțită de facturi fiscale.

Referitor la pretenția privind încasarea dobânzii contractuale, instanța de apel a apreciat ca fiind eronată concluzia instanței de fond privind dispunerea încasării de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Holmix-Com”, a dobânzii de întârziere în mărime de 151 557,10 de lei.

Instanța de apel prin prisma art. art. 874 alin. (1), 942 din Codul civil (în redacția din în vigoare din 01.03.2019), a notat că deși instanța de fond a dispus spre încasare suma integrală a datoriei în mărime de 873 876,00 lei, totuși eronat a dispus încasarea sumei dobânzii de întârziere în mărime de doar 151 557,10 lei, pe când cerința de bază din care reiese calculul și suma dobânzii de întârziere.

În mod distinct, instanța de apel a punctat că potrivit cererii de concretizate, dobânda de întârziere a fost majorată până la suma de 1 208 305,38 lei calculată pentru perioada 01.01.2017 - 27.10.2020 (f.d.220-240, vol. I).

Potrivit actelor de verificare și facturilor fiscale anexate la dosar, se confirmă că ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu își onora obligațiile sale contractuale din 01 februarie 2017 fiind pusă în întârziere, fapt ce reiese din calculul dobânzii de întârziere.

Instanța de apel a statuat că, cesiunile de creanță la care face referire instanța de fond, nu anulează dobânda de întârziere formată anterior încheierii acestora or, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a fost în întârziere și până la încheierea cesiunilor de creanță nu-și executa obligațiile sale.

Instanța de apel a constatat că instanța de fond a aplicat eronat prevederile art. 587 alin. (1) din Codul civil (în redacția în vigoare până la 01.03.2019) și a constatat că SRL „Holmix-Com” a acceptat achitarea în rate a datoriei formate, or nici în contract nici în alt act semnat între părți, nu se prevedea achitarea în rate a datoriei, iar SRL „Holmix-Com” nu și-a exprimat acordul în acest sens, or, debitorul poate executa obligația în rate numai cu consimțământul creditorului.

La fel, instanța ierarhic inferioară a notat că, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a recunoscut existența datoriei, a prezentat actul de verificare care demonstrează existența datoriei, iar achitățile parțiale efectuate, în afara termenului prevăzut de contract, la fel demonstrează acest fapt. Prin urmare, dobânda de întârziere s-a format în rezultatul întârzierii plății datoriei.

În pofida acestui fapt, instanța de fond eronat a admis încasarea dobânzii de întârziere doar în mărime de 151 557,10 lei, pe când dobânda de întârziere calculată este de 1 208 305,38 lei calculată pentru perioada 01.01.2017-27.10.2020, potrivit cererii concretizate (f.d. 220-240, vol. I).

Prin urmare, instanța de apel a ajuns la concluzia casării hotărârii din 17 noiembrie 2020 și a hotărârii suplimentare din 25 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii cererii privind încasarea dobânzii de întârziere, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, privind încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în beneficiul SRL „Holmix-Com”, dobânda de întârziere în mărime de 1 208 305,38 lei calculată pentru perioada 01.01.2017-27.10.2020.

Totodată, a fost casată hotărârea 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și în corespundere cu art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, s-a dispus încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Holmix-Com”, suma de 50 000 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și suma de 20 428 de lei la depunerea cererii de apel.

La 23 decembrie 2021, ÎS „Calea Ferată din Moldova”, a declarat recurs împotriva deciziei din 05 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate (f.d. 1-12, vol. III).

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel nu a dat apreciere și nici nu a ținut cont că, toate argumentele de fapt și de drept invocate de SRL „Holmix-Com”, în cererea de apel, în esență sunt pur declarative și fără suport juridic, însă prin interpretarea eronată a legii, a oferit o soluție greșită pe acest caz, anume, a obligat ÎS „Calea Ferată din Moldova”, să execute cerințe pe care apelantul SRL „Holmix-Com” nu le-a probat.

Sub acest aspect, a menționat că instanța de apel, nu a fost imparțială și nici obiectivă, fiind încălcat art. 239 din Codul de procedură civilă.

A enunțat că, SRL „Holmix-Com”, a inclus intenționat în actul de verificare a decontărilor dintre întreprinderile contractante, facturi fiscale de livrare a mărfii

emise în afara contractului, adică fără a fi încheiat vreun contract între ÎS „Calea Ferată din Moldova” și SRL „Holmix-Com”.

În opinia recurentului a demonstrat că, marfa indicată în facturile fiscale, nu corespunde cu denumirea bunurilor indicate în anexa nr. 1 - Specificația bunurilor parte a contractului de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13.02.2017 or, potrivit art. 763² alin. (2) din Codul civil (redacția veche), art. 1119 alin. (2) din Codul civil (în vigoare din 01.03.2019), vânzătorul este obligat să transmită cumpărătorului bunurile conform contractului de vânzare-cumpărare în completarea asortimentului, fapt ignorant și neargumentat de către instanța de apel, iar în consecință pârâtul a fost lezat de dreptul său procedural.

A notat că, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel a demonstrat că, potrivit actului de verificare a decontărilor între întreprinderile contractante perioada 01.01.2017 - 01.10.2020, anexat la materiale cauzei, pârâtul a achitat SRL „Holmix-Com”, pentru marfa/bunurile recepționate suma în mărime totală de 12 645 949,74 de lei în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13.02.2017, ultima plată fiind efectuată la data de 11.06.2020 în sumă de 10 000 de lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 12615 din 11.06.2020. În prezent pârâtul are o datorie față de SRL „Holmix-Com”, în sumă de 77 215 de lei, rezultată din neonorarea obligațiilor contractuale în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13.02.2017, acest fapt atestă inexistența comportamentului de eschivare și/sau rea-credință a pârâtului de la executarea obligațiilor contractuale.

În justificarea motivului neexecutării obligațiilor contractuale, a remarcat că în mare parte se datorează crizei generate de pandemia COVID-19 și care a atras sistarea transportului feroviar atât local, cât și internațional, respectiv și micșorarea volumelor de mărfuri transportate pe calea ferată or, acest impact a fost în afara controlului întreprinderii și în mod rezonabil a fost imposibil de a fi evitat, inclusiv consecințele acestuia, fapt neapreciat și ignorant de către instanța de apel.

De asemenea, consideră că creditorul care a primit executarea obligației, nu mai poate cere plata dobânzilor de întârziere stabilite pentru cazurile de neexecutare a obligației. Astfel, odată cu stingerea datoriei, obligația încetează de a mai exista și participanții la ea nu mai sunt legați prin acele drepturi și obligații care rezultau anterior din această obligație. Prin urmare, creditorul nu mai are dreptul să prezinte debitorului creanțe, bazându-se pe această obligație, iar la rândul său părțile nu mai poartă răspundere conform acesteia și ele nu pot recesiona drepturile și obligațiile sale în modul stabilit terțelor persoane.

Sub acest aspect, consideră irelevant calcularea de către SRL „Holmix Com”, a dobânzilor de întârziere pentru sumele care erau stinse la data înaintării acțiunii în instanța de judecată. Or, instanța de apel, a ignorat să cerceteze că, la momentul depunerii acțiunii, raportul obligațional rezultat din contractul de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13.02.2017, în partea achitării sumei de 1 492 161,58 de lei era încetat.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Decizia din 05 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată părților prin intermediul poștei electronice la 02 decembrie 2021 (f.d. 221, vol. II),

astfel recursul depus la 23 decembrie 2021 de către ÎS „Calea Ferată din Moldova”, este în termen.

La 17 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii (f.d. 69, vol. III).

La 21 ianuarie 2022, SRL „Holmix-Com” a depus referință pe marginea recursului declarat, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil (f.d. 72-76, vol. III).

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin încheierea din 02 martie 2022 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat admisibil recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, împotriva deciziei din 05 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și transmis Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Astfel, Colegiul lărgit a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și urmează a fi admis din următoarele considerente.

În temeiul art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la

soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Înaintând prezenta acțiune, concretizată pe parcurs, împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova”, intervenient accesoriu Serviciul de aprovizionare tehnico-materială filiala ÎS „Calea Ferată din Moldova”, reclamantul SRL „Holmix-Com” a solicitat încasarea de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” a datoriei în mărime de 873 875,99 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 1 208 305,38 lei calculată pentru perioada 01.02.2017 – 27.10.2020, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.220-221, vol. I).

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, Judecătoria Chișinău, sediul Centru prin hotărârea din 17 noiembrie 2020 a admis parțial acțiunea, încasând de la ÎS „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul SRL „Holmix-Com”, datoria acumulată pentru mărfurile livrate în sumă de 873 876 lei, dobânda de întârziere în mărime de 151 557,10 lei și cheltuieli judiciare sub forma taxei de stat în mărime de 30 763 lei (f.d. 248, vol. I, 27-30, vol. II).

Prin hotărârea suplimentară din 25 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată încasarea sumei dobânzii de întârziere calculată din 01 ianuarie 2017 până la 05 noiembrie 2019 (f.d. 88-89, vol. II).

Judecând apelul declarat de SRL „Holmix-Com”, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 05 octombrie 2021 a concluzionat în privința temeiniciei acestuia, casând hotărârea din 17 noiembrie 2020 și hotărârea suplimentară din 25 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii cererii privind încasarea dobânzii de întârziere, și taxei de stat cu emiterea unei hotărâri noi în această parte, prin care s-a încasat de la ÎS „Calea Ferată din Moldova”, în beneficiul SRL „Holmix-Com”, dobânda de întârziere în mărime de 1 208 305,38 lei calculată pentru perioada 01.01.2017 - 27.10.2020, suma de 50 000 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, și suma de 20 428 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de apel.

În rest, a fost menținută hotărârea din 17 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.214, 214-220, vol. II).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția dată în prezentul litigiu drept una superficială, adoptată în contradicție cu materialul probator anexat la materialele dosarului or, atât prima instanță, cât și instanța de apel s-au expus în privința raționamentului admiterii acțiunii, fără a elucida următoarele aspecte.

Astfel materialele cauzei denotă că, SRL „Holmix-Com” pretinde încasarea datoriei în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 încheiat la 13 februarie 2017 între SRL „Holmix-Com” în calitate de vânzător și ÎS „Calea Ferată din Moldova” în calitate de cumpărător, în conformitate cu care vânzătorul și-a asumat obligația de a vinde bunurile, iar cumpărătorul de a recepționa și achita bunurile prevăzute în specificația din anexa nr. 1, care este parte integrantă a contractului (f.d.6-13, vol. I).

Conform pct. 3.1. și pct. 3.3. din contractul de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017, livrarea bunurilor se efectuează în baza cererilor preventive de la cumpărător în termen de 30 zile calendaristice din data primirii de către vânzător a

cererii-comandă de la cumpărător, iar documentația tehnică și cea de însoțire a bunurilor include factura fiscală în 2 exemplare.

Potrivit pct. 4.1. și pct. 4.2. din contractul de vânzare-cumpărare nr.2026/IV/2017, prețul pentru bunurile livrate, este stabilit în lei moldovenești, inclusiv TVA, fiind indicat în specificația conform anexei nr. 1 a contractului, iar suma totală a contractului va prezenta suma din toate facturile fiscale eliberate, inclusiv TVA.

Potrivit pct. 4.3 și 4.4 din același contract, plata pentru bunurile livrate se va efectua în termen de până la 60 zile calendaristice după semnarea facturii fiscale și actelor de recepție. Plata se consideră efectuată după creditarea contului vânzătorului cu suma aferentă facturilor emise în conformitate cu clauzele contractuale.

Conform pct.10.6 din contractului nominalizat supra, prezentul contract se consideră încheiat și intră în vigoare la dat semnării lui , fiind valabil până la 31 martie 2018.

De asemenea, Colegiul lărgit constată că în anexa nr. 1 la contractul de vânzare - cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13 februarie 2017, sunt indicate bunurile ce au constituit obiectul contractului, cantitatea și prețul acestora.

Atât prima instanță, cât și instanța de apel, au motivat concluziile de încasare a datoriei pentru mărfurile livrate în sumă de 873 876 lei, având la bază actele anexate la cererea de chemare în judecată.

Însă, la examinarea cauzei, instanțele de judecată nu au luat în considerație faptul că la dosar este anexat actul de verificare a decontărilor dintre SRL „Holmix-Com” și ÎS „Calea Ferată din Moldova” în care sunt indicate inclusiv facturile fiscale emise după expirarea termenului contractului vânzare - cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13 februarie 2017, data de 31 martie 2018 și în baza cărora se pretinde încasarea datoriei pe motiv că rezultă din contractul de vânzare-cumpărare nominalizat.

Mai mult ca atât, instanțele de judecată au omis să verifice dacă marfa indicată în facturile fiscale din 02.04.2018, 03.04.2018, 04.04.2018, 24.06.2018, 28.06.2019, 25.07.2019, 05.08.2019, 09.08.2019, 13.08.2019, 19.08.2019, 23.08.2019, 04.10.2019, corespunde cu denumirea bunurilor indicate în anexa nr. 1 - Specificația bunurilor parte a contractului de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13 februarie 2017.

La fel, instanța de recurs reține că potrivit actului de verificare a decontărilor pentru perioada 01.01.2017 - 01.10.2020 (f.d.210-211, vol. I), în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13 februarie 2017, ÎS „Calea Ferată din Moldova” pentru marfa/bunurile recepționate a achitat suma în mărime totală de 12 645 949,74 de lei, ultima plată fiind efectuată la data de 11 iunie 2020 în sumă de 10 000 de lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 12615 din 11 iunie 2020 (f.d.213, vol. I).

În acest context, se va menționa și faptul că instanțele de judecată nu au făcut referire la faptul că potrivit actului de verificare a decontărilor (f.d.146, vol. I) ÎS „Calea Ferată din Moldova” a efectuat plăți conform contractului vânzare - cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13 februarie 2017 în sumă totală de 298 000 lei, circumstanță probată inclusiv din ordinele de plată anexate (f.d.147-162, vol. I).

Prin urmare, deși ÎS „Calea Ferată din Moldova” a invocat în referință faptul că SRL „Holmix-Com” pretinde încasarea datoriei în baza facturilor fiscale emise

după expirarea termenului contractului vânzare - cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13 februarie 2017, totuși instanțele de judecată au omis să se expună privind existența datelor contradictorii vizavi de mărimea datoriei solicitată și actele în baza cărora se solicită încasarea sumei respective.

Subsecvent, instanța de apel urmează să verifice dacă este justificată calcularea de către SRL „Holmix Com” a dobânzilor de întârziere pentru sumele care erau stinse la data înaintării acțiunii în instanța de judecată în condițiile în care la momentul depunerii acțiunii, raportul obligațional rezultat din contractul de vânzare-cumpărare nr. 2026/IV/2017 din 13 februarie 2017, în partea achitării sumei de 1 492 161,58 de lei era încetat.

În această ordine de idei se constată că, soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Iar conform art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

La caz, instanța de recurs constată că, contrar prevederilor legale menționate, concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă incertă, neavând putere de convingere.

Deci, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Instanța de recurs reține că, în sensul art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse judecării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți. Se accentuează că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a

hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei diferite spre soluționare.

Având în vedere cele menționate și ținând cont de faptul că instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta eroarea judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, și de a casa integral decizia din 05 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

Se casează integral decizia din 05 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Holmix-Com” împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova”, intervenient accesoriu Serviciul de aprovizionare tehnico-materială filiala Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere, și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Maria Ghervas

Galina Stratulat

Mariana Pitic

Victor Burduh